

PRAHA V KONTEXTU BEURONSKÉ UMĚLECKÉ ŠKOLY

K výstavám beuronského umění v Německu

HELENA ČIŽINSKÁ

Věnováno mé dceři Marketě

V roce 2016 proběhly na dvou místech v Německu, značně od sebe vzdálených, dvě výstavy, které prezentovaly beuronské umění. Kupodivu uspořádaly obě vernisáže ve stejném týdnu – 13. a 17. dubna. Výstava v Limburgu an der Lahn se zaměřila především na dílo beuronského malíře P. Paula Adolfa Krebse, který vytvářel kartony nástěnných maleb, navrhoval zařízení, paramenta nebo precióza pro blízký, u nás téměř neznámý klášter benediktinek St. Hildegard v Eibingenu. Tento porýnský komplex byl založen jako dceřiný z pražského opatství sv. Gabriela na Smíchově. Druhá výstava v kolébce beuronského umění na útlém Dunaji se už poněkolkáté vracela k Janu Verkademu, žáku Paula Gauguina a bývalému členu pařížské skupiny Nabis. Malíř po konverzi vstoupil do benediktinského arcipatství v Beuronu a dále tam působil jako P. Willibrord a člen Beuronské umělecké školy. Záběr kurátorů byl tentokrát širší a nastínil umělcovo zrání ve srovnání s díly jeho přátel. Oba umělci patřili do týmu, který v letech 1895–1899 prováděl malířskou výzdobu smíchovského kostela sv. Gabriela.

TWO EXHIBITIONS OF BEURONESE ART IN GERMANY. PRAGUE IN THE CONTEXT OF THE BEURON ART SCHOOL

Two exhibitions, displaying Beuronese art, were held in 2016 in Germany at two sites, quite remote from each other. Both opened in the same week on the 13th and 17th April. The exhibition in Limburg an der Lahn concentrated mainly on the work of the Beuronese painter P. Paul Adolf Krebs, who was creating cardboards of wall paintings, designed furniture, paraments or preciosa for the near Benedictine Abbey of St. Hildegard in Eibingen, which is almost unknown to us. This complex in the Rhein region was founded from the Prague abbey of St. Gabriel at Smíchov. The second exhibition in the cradle of Beuronese art on a slender Danube repeated the presentation of Jan Verkaden again, a pupil of Paul Gaugin and former member of the Prague Nabis group. After conversion this artist entered the Benedictine abbey in Beuron and worked there as P. Willibrord and a member of the Beuron art school. The range of the curators was wider this time and outlined the artists' mature work compared with the work of his colleagues. Both artists belonged to the team, which worked on the art decoration of St. Gabriel's church at Smíchov in 1895–1899.

Klíčová slova — beuronské umění – Limburg an der Lahn – klášter St. Hildegard v Eibingenu – P. Paulus Krebs – sv. Hildegarda z Bingen – klášter Rupertsberg – Karel Jindřich Arnošt Löwenstein-Wertheim-Rosenberg – klášter sv. Gabriela v Praze – abatyše Regintrudis Sauter – oblát Jan Sarkander Vrbík – arcipatství sv. Martina v Beuronu – Beuronská umělecká škola – br. Didacus Rait – br. Notker Becker – D. Thekla Köppel – D. Josepha Knips – P. Desiderius Lenz – D. Scholastika von Oer – P. Willibrord Verkade – Bretaň – Pont-avenská škola – Paul Gauguin – skupina Nabis – Paul Sérusier – Paul Ranson – Mogens Ballin – Fiesole – Maurice Denis – Gnadenkapelle v Beuronu – budova Secession ve Vídni – Josip Plečnik – Aichhalden – Mnichov – Carl Hornung – Hugo Troendle – Alexej Jawlensky – Salzstetten-Heiligenbronn – klášter Dormitio Mariae na Sionu v Jeruzalémě – karmelitánský kostel ve Vídni – Döblingu – Pierre Bonnard – Edouard Vuillard – Charles Filiger – Peter Behrens

Key words — Beuron art – Limburg an der Lahn – abbey of St. Hildegard in Eibingen – P. Paulus Krebs – St. Hildegard of Bingen – Rupertsberg monastery – Carl Friedrich Arnost Löwenstein-Wertheim-Rosenberg – St. Gabriel's Abbey in Prague – abbess Regintrudis Sauter – oblate Jan Sarkander Vrbík – Archabbey of St. Martin in Beuron – Beuron art school – br. Didacus Rait – br. Notger Becker – D. Thekla Köppel – D. Josepha Knips – P. Desiderius Lenz – D. Scholastika von Oer – P. Willibrord Verkade – Bretagne – Pont-Aven School – Paul Gauguin – Nabis group – Paul Sérusier – Paul Ranson – Mogens Ballin – Fiesole – Maurice Denis – Gnadenkapelle in Beuron – Secession building in Wien – Josip Plečnik – Aichhalden – Munich – Carl Hornung – Hugo Troendle – Alexej Jawlensky – Salzstetten-Heiligenbronn – Dormitio Mariae convent on Sion in Jerusalem – Carmelite church in Wien-Döbling – Pierre Bonnard – Edouard Vuillard – Charles Filiger – Peter Behrens

Tato studie sepsaná pod dojmem dvou výstav beuronského umění, které se uskutečnily v roce 2016 v Limburgu an der Lahn a v Beuronu, se nevydává cestou strohé recenze. Ta by totiž nemohla postihnout všechny souvislosti a jemné vazby, které nám nabízí beuronské umění jako internacionální umělecký a duchovní fenomén vinoucí se od 60. let 19. století do 30. let 20. století evropskými zeměmi a přesahující na další kontinenty. Umělci Beuronské umělecké školy byli svým způsobem neustále cestujícími misionáři. A právě Praha, byť v krátkém časovém úseku od 80. let 19. století do první světové války, se stala svými dvěma monastickými areály – emauzským a svatogabrielským – významným centrem tohoto jedinečného sakrálního umění. K jeho poznání v českém prostředí potřebujeme nutně pochopit široký evropský kontext, jenž právě obě výstavy připomněly.